

MaNet: Λαγκάδια

Δίκτυα της Παραδοσιακής Τέχνης της Πέτρας στην Ήπειρο

Ma Mastora:choria
Network
Net

Φωτεινή Γιαννουλίδη

Θεοδοσία Μαρούτση

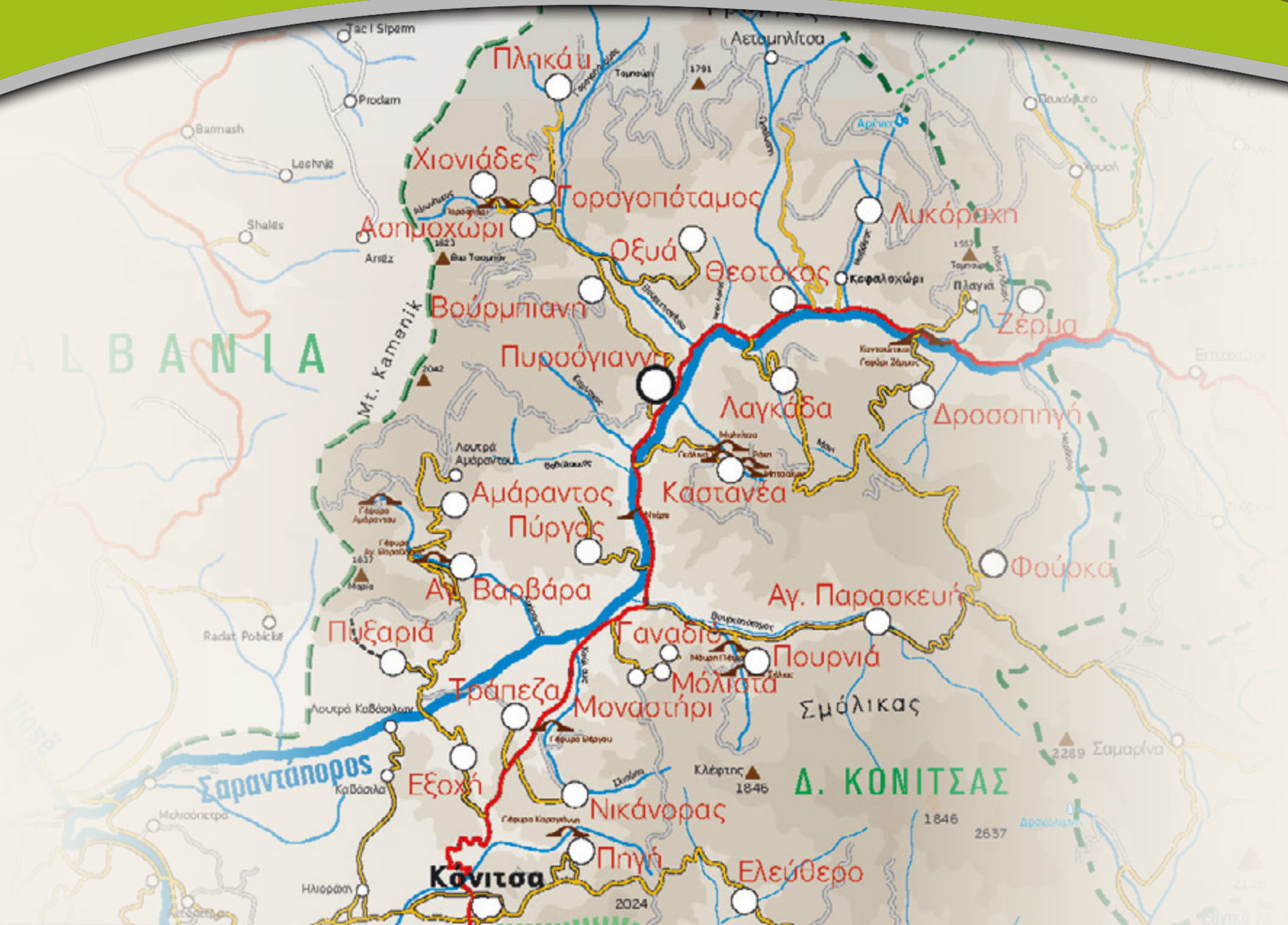
Η Δεκάνη του Σαραντάπορου

Δίκτυα της Παραδοσιακής Τέχνης της Πέτρας στην Ήπειρο

Μαστοροχώρια

Πίνδος, ΒΔ Ελλάδα

Πεντάλοφος

Βόιο, ΒΔ Ελλάδα

Ma Mastrochoria
Network
Net

Καστάνιανη (Υψόμετρο: 880 μ.)

Μαστοροχώρια, Σμόλικας, Ελλάδα

Σαραντάπορος

Μαστοροχώρια, Ελλάδα

Μαστοροχώρια

Δίκτυα της Παραδοσιακής Τέχνης της Πέτρας στην Ήπειρο

Μα Mastrochoria
Network
Net

Η ζωή των μαστόρων της πέτρας

- πλαίσιο αναφοράς, συνοχής και ενότητας του κοινωνικού συνόλου
- διηγήσεις ανθρώπων, ιστορικά στοιχεία και καταγεγραμμένες εθνογραφικές έρευνες

Οι διαδρομές της μαστορικής τέχνης στο χώρο και το χρόνο

- μνήμες κοινωνικής ιστορίας και πολιτισμού
- χάρτης της δυναμικής του πολιτισμικού κεφαλαίου - ευφυΐα του τόπου

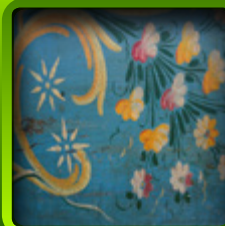
Μαστοροχώρια

Τα Αίτια Ανάδυσσης του Πολιτισμού των Μαστόρων της Πέτρας

Η «Οδυσσειακή»
ανάγκη του ταξιδευτή

- Συλλογική ευφυΐα των κοινοτήτων
- Δημιουργική εκμετάλλευση των διαθέσιμων φυσικών πόρων (πέτρα και ξύλο)
- Ανάπτυξη οικοδομικής τέχνης και συναφή τεχνικών επαγγελμάτων

Ma Mastrochoria
Network
Net

Μαστοροχώρια

Τα Αίτια Ανάδυσης του Πολιτισμού των Μαστόρων της Πέτρας

Μαστοροχώρια

Ο κυκλικός χρόνος των κοινοτήτων των μαστόρων της πέτρας

Οθωμανικό Σύστημα Αυτοδιοίκησης
Κοινωνικό-οικονομικές συνθήκες του 17ου
και κυρίως 18ου αιώνα

Δημογραφικό και οικονομικό αδιέξοδο

Μαστοροχώρια

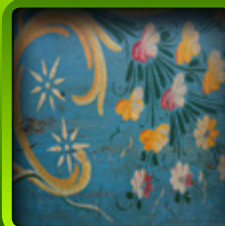
Τα Αίτια Ανάδυσσης του Πολιτισμού των Μαστόρων της Πέτρας

Από την αγροτοποιμενική οικονομία της αυτάρκειας σε ένα μεικτό σύστημα οικονομίας

Οι ισχυρές συντεχνίες στο οθωμανικό σύστημα διοίκησης

- Προστασία συμφερόντων
- Διεκδίκηση σημαντικών προνομίων
- Ενίσχυση οικονομικής και κοινωνικής δύναμης
- Προστασία παραδόσεων, αξιών και ηθών
- Ενδυνάμωση οικογενειακών δικτύων

Μα Mastorochoria
Network
Net

Μαστοροχώρια

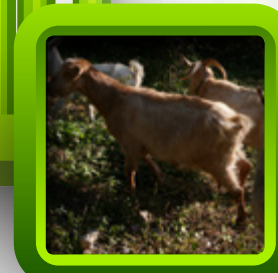
Τα Αίτια Ανάδυσσης του Πολιτισμού των Μαστόρων της Πέτρας

Μαστοροχώρια

Τα Αίτια Ανάδυσης του Πολιτισμού των Μαστόρων της Πέτρας

Μα Mastorochoiria
Network
Net

Ο ρόλος της **γυναίκας** στη κοινωνία των μαστόρων της πέτρας

- Διαμόρφωση κοινωνικών δομών στα όρια της οικονομικής αυτάρκειας
- Διασφάλιση της βιωσιμότητας των κοινοτήτων

Σαραντάπορος

Οι Διαδρομές των Ηπειρωτών Μαστόρων της Πέτρας

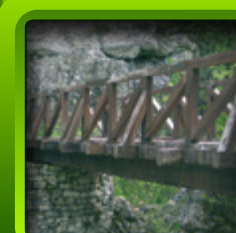
Σαραντάπορος

Οι Διαδρομές των Ηπειρωτών Μαστόρων της Πέτρας

Ο **στρατηγικός ρόλος** της ευρύτερης περιοχής της λεκάνης του Σαρανταπόρου ποταμού και το εκτεταμένο **δίκτυο δρόμων**

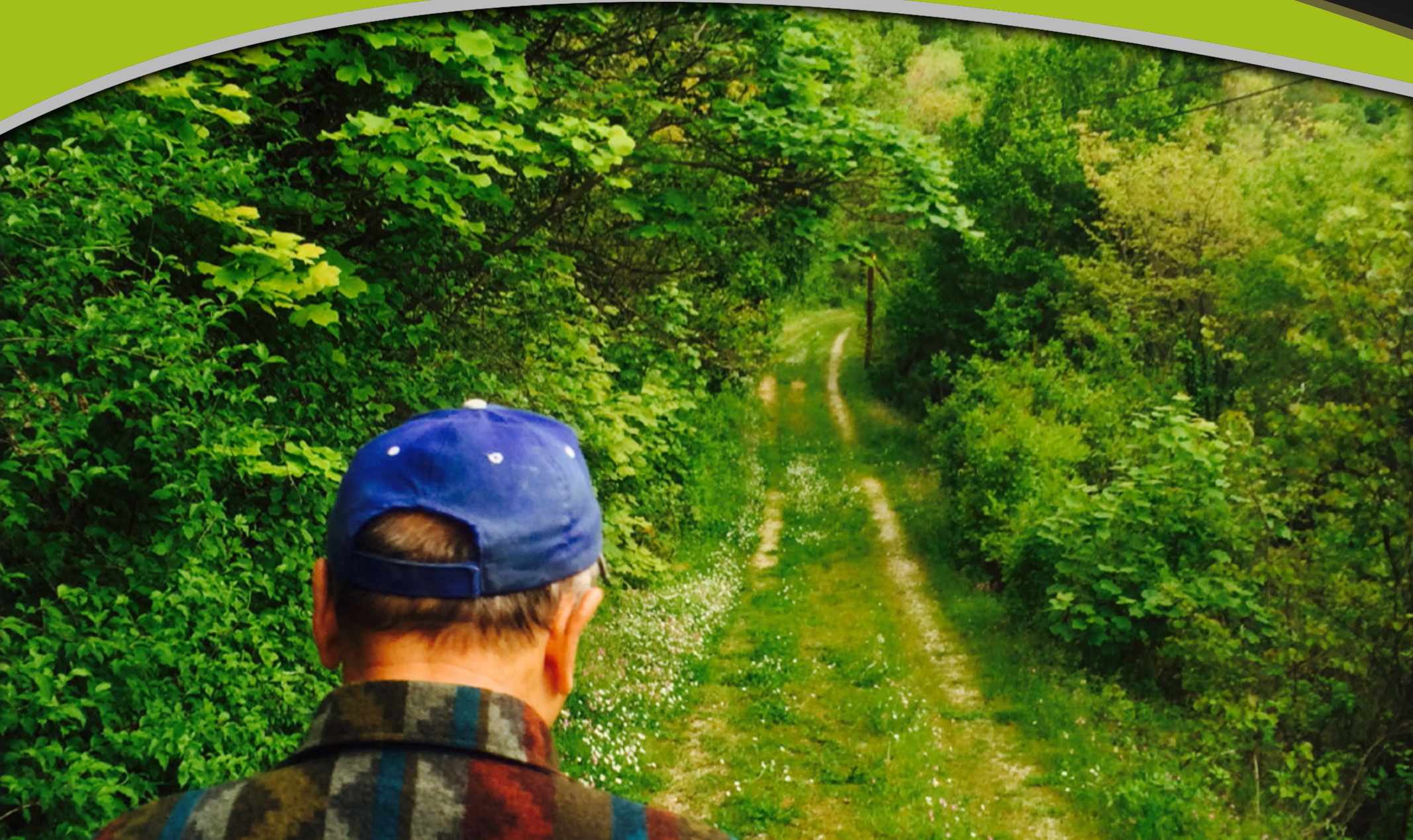
- Σημαντικό πέρασμα, «ένωνε» το Αιγαίο και Ιόνιο πέλαγος
- Δίαυλος επικοινωνίας
- Εμπορικό σταυροδρόμι
- Περάσματα των διάσημων μπουλουκιών

Μα Mastrochoria
Network
Net

Αγ. Βαρβάρα

Οι Διαδρομές των Ηπειρωτών Μαστόρων της Πέτρας

Μπουλούκια

Οι Διαδρομές των Ηπειρωτών Μαστόρων της Πέτρας

Ma Mastorochoia
Network
Net

Το εκτεταμένο δίκτυο δρόμων και ορεινών μονοπατιών

- Διάδοση της μαστορικής τέχνης σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο
- Διάδοση μεταβυζαντινών παραδοσιακών μορφών τέχνης
- Διαμόρφωση πολιτιστικών προτύπων

Χάρτης Διαδρομών

Θεμελίωση ενιαίας ελληνικής ταυτότητας των ορεινών κοινοτήτων

Πυσόγιαννη

Οι Διαδρομές των Ηπειρωτών Μαστόρων της Πέτρας

Πυρσόγιαννη

18ος αιώνας: Περιοδική μετακίνηση των μπουλουκιών

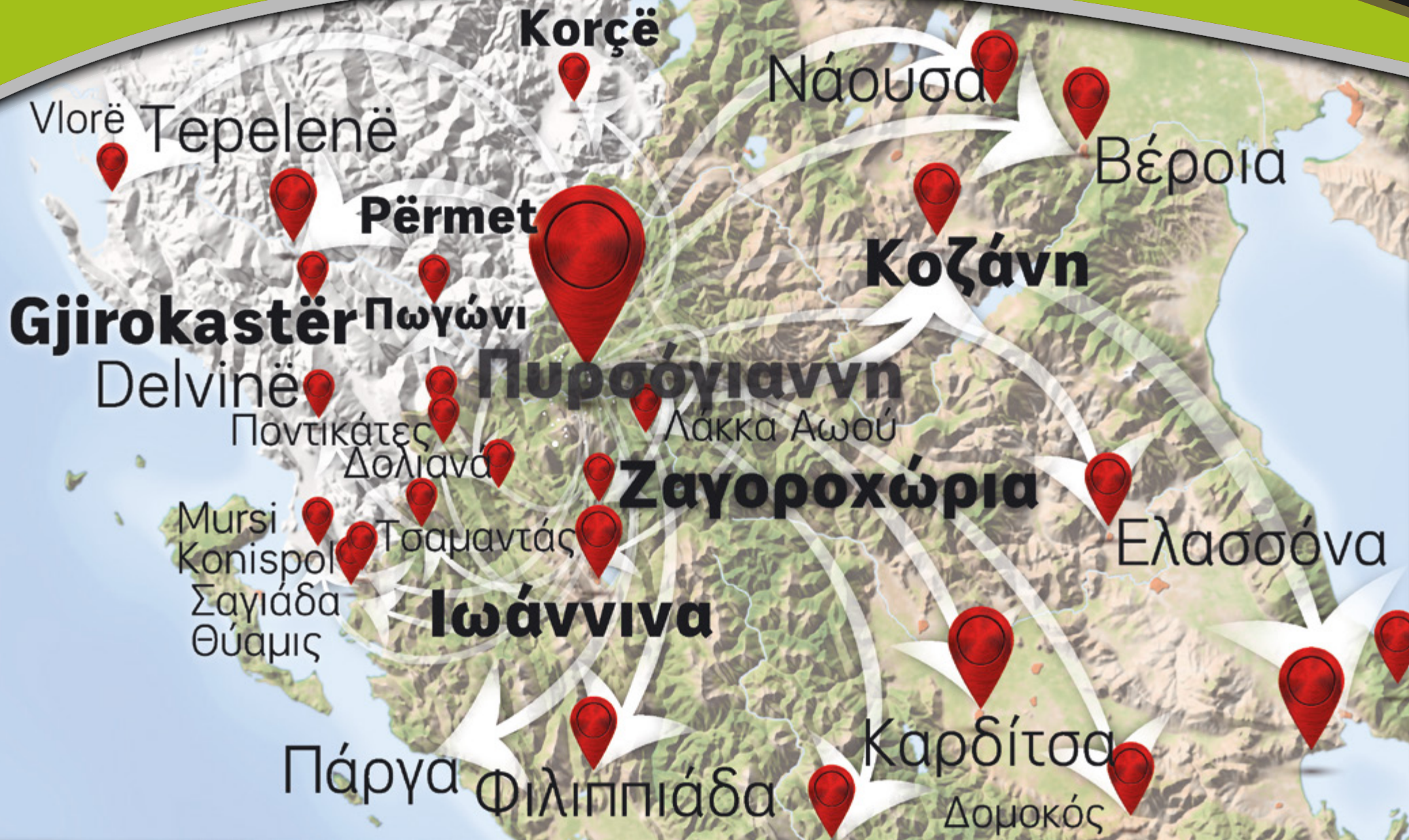
^{Ημερομηνία}
 Πρὸς **ΙΩΑΝΝΙΝΑ** τῆς 7. Ἰουνίου 1888. *Διὰ τῆς ἀποστολῆς*
 Μετ' ἡμετέρας ἰδέας ἔχουσιν τῆς ἀποστολῆς μας ἅ: Ἐπιταγῆμακτοῦ
 εἰς ἔξοδον τῆς ἑ: ἀποστολῆς εἰς τὴν ἐκτάκτου τοῦ Ἱεροῦ Κτίριου κ. Δοξίας
 Παντοφῶν *ἰδέας ἔχουσιν*
 Ἐπιταγῆμακτοῦ ἀπὸ τῆς ἐκτάκτου τοῦ Ἱεροῦ Κτίριου κ. Δοξίας
 ταῦτα εἰς παραπομπὴν εἰς τὴν ἀποστολῆς μας ἰδέας ἔχουσιν
 Πρὸς τὸ Ἱερόν τῆς 7. Ἰουνίου 1888. *ἰδέας ἔχουσιν*
 εἰς τὴν ἀποστολῆς μας *ἰδέας ἔχουσιν*
 ἰδέας ἔχουσιν *ἰδέας ἔχουσιν*

Συναλλαγματική 7ης Ιουνίου 1888 ἐπ' ὀνόματι Πυρσογιαννίτη μάστορα
 Παναγιώτη Δημ. Γκογκούτση στο **Αγρίνιο**

(Πετρονώτης & Παπαγεωργίου 2008: 454)

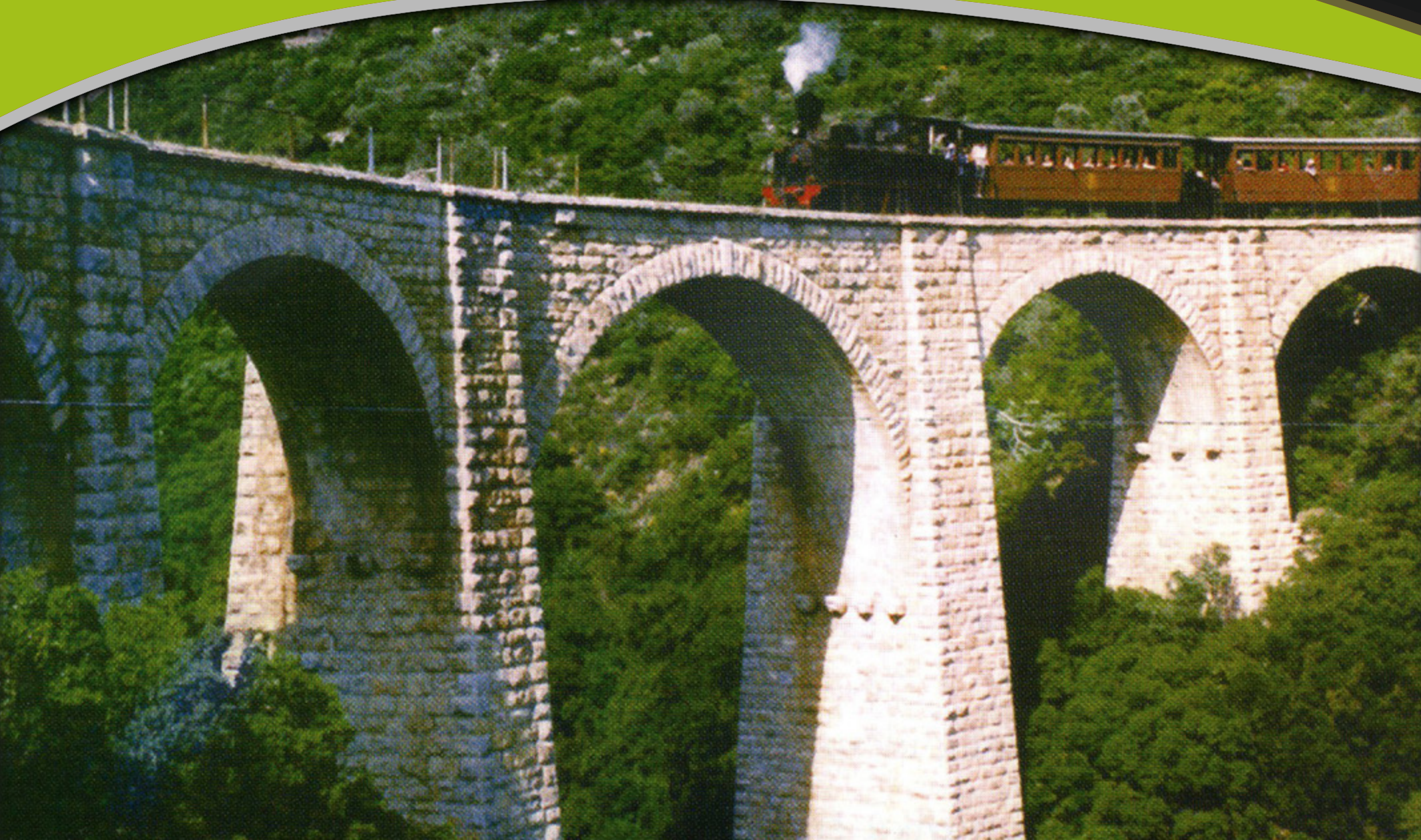
Χάρτης Διαδρομών

18ος αιώνας: Περιοδική μετακίνηση των μπουλουκιών

Βόλος, Πέντε Καμάρες

Στο σιδηρόδρομο Βόλου-Πηλίου (1894-95) εργάστηκαν και Πυρσογιαννίτες μάστορες
(Πετρονώτης & Παπαγεωργίου 2008: 278-279)

19ος αιώνας

Οι Διαδρομές των Ηπειρωτών Μαστόρων της Πέτρας

Η επεκτατική πορεία του δικτύου της μαστορικής τέχνης τον 19ο αιώνα

- Δημιουργία πολιτισμού
- Καθιέρωση τοπικών ταυτοτήτων
- Δημιουργική προσαρμογή στα νέα κοινωνικοπολιτικά δεδομένα
- Δεκαετία του 1880: μπουλούκια από την Πυρόγιαννη διασκορπίστηκαν στην Αρκαδία

Ma Mastrochoria
Network
Net

20ός αιώνας

Μπουλούκια από την Πυρσόγιαννη στο **Delvinë** στην Αλβανία, 1912.

(Πετρονώτης & Παπαγεωργίου 2008: 404)

20ός αιώνας

Μπουλούκια από τα Μαστοροχώρια στην κατασκευή τούνελ στην **Αλάσκα**,
1927 (Valta et el. 2005: 58)

20ός αιώνας

Οι Διαδρομές των Ηπειρωτών Μαστόρων της Πέτρας

Συμμετοχή σε διεθνή αναπτυξιακά έργα μεγάλης κλίμακας

- Πρωτόμαστορες --> Εργολάβοι
- Εξειδικευμένοι μάστορες --> Εξειδικευμένοι εργάτες
- Βίαιος τερματισμός των μετακινήσεων προς τους παραδοσιακούς χώρους δράσης

Ma Mastrochoria
Network
Net

20ός αιώνας

Στο πλοίο με προορισμό το **Ιράν** (Πετρονώτης & Παπαγεωργίου 2008: 485)

20ός αιώνας

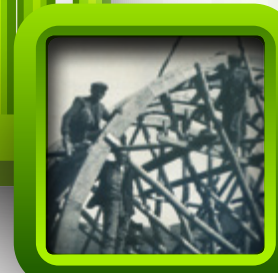
Οι Διαδρομές των Ηπειρωτών Μαστόρων της Πέτρας

Καινούργιες διαδρομές με την ανάπτυξη νέων μέσων μεταφοράς

Έργα παγκόσμιας εμβέλειας:

- Φράγμα του Νείλου στο Ασουάν
- Υπερσιβηρικός σιδηρόδρομος
- Σιδηρόδρομος του Κομ στο Ιράν
- Μετρό του Ντιτρόιτ στις ΗΠΑ

Ma Mastrochoria
Network
Net

Πυρσόγιαννη 20ός αιώνας

Εμβάσματα της Διασποράς δημιούργησαν μια νέα οικονομική άνθηση,
με τοπικό κυρίως χαρακτήρα

Κλαψόδεντρος

Δίκτυα της Παραδοσιακής Τέχνης της Πέτρας στην Ήπειρο

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

MA Mastorochoria
Net Network

www.ma-net.gr

